

गणपती अथर्वशीर्ष

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।

स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति नस्ताक्षर्यो अरिष्णेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्वमसि । त्वमेव केवलं कर्ताऽसि । त्वमेव केवलं धर्ताऽसि

त्वमेव केवलं हर्ताऽसि त्वमेव सर्वं खलिदं ब्रह्मासि त्वं साक्षादात्माऽसि नित्यम् ॥१॥

ऋतं वच्मि । सत्यं वच्मि ॥२॥

अव त्वं मां । अव वक्तारं । अव श्रीतारं । अव दातारं । अव धातारं । अवानूचानमव शिष्यं ।

अव पश्चातात । अव पुरस्तात । अवोत्तरातात । अव दक्षिणातात । अवचोर्ध्वातात । अवाधरातात ॥ ३ ॥

त्वं वाह्मयस्त्वं चिन्मयः । त्वमानंदमस्यस्त्वं ब्रह्ममयः । त्वं सच्चिदानंदाद्वितीयोऽसि । त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि ।

त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि ॥४॥

सर्वं जगदिदं त्वतो जायते । सर्वं जगदिदं त्वत्स्तिष्ठति । सर्वं जगदिदं त्वयि लयमेष्टति ।

सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति । त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः । त्वं चत्वारिवाक्पदानि ॥५॥

त्वं गुणत्रयातीतः । त्वमवस्थात्रयातीतः । त्वं देहत्रयातीतः । त्वं कालत्रयातीतः । त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यं ।

त्वं शक्तित्रयात्मकः । त्वां योगिनो ध्यायति नित्यं । त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रूद्रस्त्वं अग्निस्त्वं वायुस्त्वं सूर्यस्त्वं चंद्रमास्त्वं ब्रह्मभूर्बुर्वःस्वरोम् ॥६॥

गणादि पूर्वमुच्चार्य वर्णादि तदनंतरं । अनुस्वारः परतरः । अर्धेन्दुलसितं । तरेण ऋद्धं । एतत्तव मनुस्वरूपं ।

गकारः पूर्वरूपं । अकारो मध्यमरूपं । अनुस्वारश्चात्यरूपं । बिन्दुरूत्तररूपं । नादः संधानं । सं हितासंधिः

सैषा गणेश विद्या । गणकऋषिः निचृद्धायत्रीच्छंदः । गणपतिर्देवता । ॐ गं गणपतये नमः ॥७॥

एकदंताय विद्महे । वक्रतुण्डाय धीमहि । तत्रो दंती प्रचोदयात ॥८॥

एकदंतं चतुर्हस्तं पाशमंकुशधारिणम् । रदं च वरदं हस्तैर्तिभाणं मूषकधजम् । रक्तं लंबोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवाससम् । रक्तगंधाऽनुलिप्तांगं रक्तपुष्पैः सुपुजितम् । भक्तानुकंपिनं देवं जगत्कारणमच्युतम् । आविर्भूतं च सृष्टयादौ प्रकृते पुरुषात्परम् । एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां वरः ॥९॥

नमो ब्रातपतये । नमो गणपतये । नमः प्रमथपतये । नमस्तेऽस्तु लंबोदरायैकदंताय । विघ्नाशिने शिवसुताय ।

श्रीवरदमूर्तये नमो नमः ॥१०॥

एतदर्थवर्णीर्ष योऽधीते । स ब्रह्मभूयाय कल्पते । स सर्वं विद्वैर्नाबधते । स सर्वतः सुखमेष्टते ।

स पञ्चमहापापात्प्रमुच्यते ॥११॥

सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति । प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति । सायंप्रातः प्रयुंजानोऽपापो भवति ।

सर्वत्राधीयानोऽपविद्मो भवति । धर्मार्थकाममोक्षं च विदति ॥१२॥

इदमर्थवर्णीर्षमशिष्याय न देयम् । यो यदि मोहाद्दास्यति स पापीयान् भवति ।

सहस्रावर्तनात् यं यं काममधीते तं तमनेन साधयेत् ॥१३॥

अनेन गणपतिमभिषिचति । स वाग्मी भवति चतुर्थ्यामनश्नन जपति स विद्यावान भवति । इत्यर्थवर्णवाक्यं ।

ब्रह्माद्यावरणं विद्यात् न बिभेति कदाचनेति ॥१४॥

यो दूर्वाकुरैर्यजति स वैश्रवणोपमो भवति । यो लाजैर्यजति स यशोवान भवति स मेधावान भवति ।

यो मोदकसहस्रेण यजति स वाज्जित फलमवाप्रोति । यः साज्यसमिद्विर्यजति

स सर्वं लभते स सर्वं लभते ॥१५॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्नाहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति । सूर्यग्रहे महानद्यां प्रतिमासंनिधौ वा जप्त्वा सिद्धमंत्रो भवति ।

महाविद्वात्प्रमुच्यते । महादोषात्प्रमुच्यते । महापापात् प्रमुच्यते । स सर्वविद्वति स सर्वविद्वति ।

य एवं वेद इत्युपनिषद् ॥१६॥

सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु ॥ सह वीर्यं करवावहै ॥ तेजस्विनावधीतमस्तु ॥ मा विद्विषावहै ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः । स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति नस्ताक्षर्यो अरिष्णेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

अथर्ववेदीय गणपतिउपनिषद् समाप्तः ।